

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0410U003165

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-05-2010

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Здреник Василь Степанович

2. Zdrenyk Vasilij Stepanovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 08.00.09

Назва наукової спеціальності: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-04-2010

Спеціальність за освітою: 8.050201

Місце роботи здобувача: Житомирський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: 10005,, м. Житомир, вул. Чуднівська (Черняхівського), 103

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 14.052.01

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: 10005,, м. Житомир, вул. Чуднівська (Черняхівського), 103

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 82.15.23.09

Тема дисертації:

1. Бухгалтерський облік і контроль операцій з похідними фінансовими інструментами
2. Accounting and control for transactions with derivative instruments

Реферат:

1. Мета дослідження: обґрунтування теоретичних положень та розробка рекомендацій щодо удосконалення бухгалтерського обліку та контролю господарських операцій з похідними фінансовими інструментами. Об'єкт дослідження: господарські операції з похідними фінансовими інструментами, що підлягають бухгалтерському відображенню та контролю. Предмет дослідження: сукупність теоретико-методичних та практичних питань бухгалтерського обліку й контролю господарських операцій з похідними фінансовими інструментами. Методи дослідження: теоретичне узагальнення, аналіз, синтез, причинно-наслідковий зв'язок, абстрактно-логічний, систематизація, групування, спостереження, індукція, дедукція. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці рекомендацій з удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку та контролю господарських операцій з похідними фінансовими інструментами. Основні положення наукової новизни полягають у наступному: вперше: конкретизовано об'єкти бухгалтерського обліку в структурі активів – фінансові активи за похідними фінансовими інструментами, і пасивів – фінансові зобов'язання за похідними фінансовими інструментами, а

також порядок їх бухгалтерського відображення (на вільних (суб)рахунках 32 і 686 з відповідними назвами) та подання інформації про такі активи і зобов'язання у фінансовій звітності, що дозволяє привести у відповідність П(С)БО в Україні з міжнародними стандартами (IAS/IFRS); удосконалено: класифікацію похідних фінансових інструментів для потреб бухгалтерського обліку (за ознаками базового активу, властивостями та місцем укладання угоди), що дозволяє усунути міжвидові повтори та є основою розробки методичних засад до бухгалтерського обліку і контролю операцій з такими об'єктами; складові облікової політики щодо похідних фінансових інструментів в частині хеджування (складові похідних фінансових інструментів; порядок їх визнання та умови припинення визнання; первісна оцінка та порядок переоцінки; методика відображення на рахунках бухгалтерського обліку; порядок оформлення документації про відносини хеджування, стратегію хеджування; обґрунтування визнання доходів і витрат за операціями з похідними фінансовими інструментами; інвентаризація; порядок розкриття інформації про деривативи у формах зовнішньої та внутрішньої звітності), що забезпечить підвищення оперативності та достовірності відображення господарських операцій з похідними фінансовими інструментами в бухгалтерському обліку та звітності; облікове забезпечення управління похідними фінансовими інструментами шляхом розробки форм внутрішньої бухгалтерської звітності ("Відомість аналітичного обліку операцій з похідними фінансовими інструментами", "Звіт про результати переоцінки похідних фінансових інструментів" та "Звіт про результати від операцій з похідними фінансовими інструментами"), що сприятиме підвищенню економічної ефективності використання похідних фінансових інструментів та прийняттю оперативних управлінських рішень; набули подальшого розвитку: уточнення понять "похідні фінансові інструменти" (строкова угода, зокрема, форвард, ф'ючерс, опціон, своп та похідні від них), "деривативи" (синонім поняття похідних фінансових інструментів), "похідні цінні папери" (похідні від цінних паперів, а не фінансових інструментів), що сприяє визнанню та відображенню операцій з такими фінансовими інструментами у системі бухгалтерського обліку; напрями узгодження вітчизняних методичних підходів з міжнародними вимогами до бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в частині включення свопу до похідних фінансових інструментів, визнання строкових контрактів у якості безумовних прав та зобов'язань і обґрунтування змін і доповнень до П(С)БО 13 "Фінансові інструменти"; шляхи підвищення аналітичності та достовірності фінансової звітності для прийняття управлінських рішень в частині обґрунтування доповнень до відповідних форм, а саме: ф. № 4 "Звіт про власний капітал" шляхом доповнення її рядками 120 "Дооцінка фінансових активів та фінансових зобов'язань за похідними фінансовими інструментами" та 125 "Уцінка фінансових активів та фінансових зобов'язань за похідними фінансовими інструментами", а також ф. № 5 "Примітки до річної фінансової звітності" через доповнення її розділом XVI "Деривативи"; методичне забезпечення контролю господарських операцій з похідними фінансовими інструментами через уточнення механізму здійснення контрольних дій, що дозволяє своєчасно виявляти відхилення та ефективно управляти прийнятими та переданими ризиками підприємства за операціями з такими об'єктами. Ступінь впровадження: результати дослідження впроваджено в практичну діяльність ПП "Терметконструкт", Тернопільської філії ВАТ "Укртелеком", спільного українсько-угорського товариства з обмеженою відповідальністю "Ласер Текс". Окремі результати застосовуються у навчальному процесі Житомирського державного технологічного університету при викладанні дисциплін "Фінансовий облік", "Управлінський облік".

2. Purpose of research: grounding of the theoretical statements and working out of the recommendations on improvement of accounting and control for transactions with derivative instruments. Object of research: business transactions with derivative instruments, which are to be reflected in accounting and control. Subject of research: theoretical and practical issues of accounting and control for transactions with derivative instruments. Methods of research: theoretical generalization, analysis, synthesis, cause-and-effect relations, abstract and logical method, systematization, grouping, observation, induction, deduction. Scientific novelty of the results obtained lies in the grounding of the theoretical statements and working out of the recommendations on improvement of organization of accounting and control for transactions with derivative instruments. Basic grounds of scientific novelty lie in the following: for the first time the results as follows have been obtained: accounting objects have been specified in the

structure of assets - financial assets by derivative instruments, and of liabilities - financial liabilities by derivative instruments, as well as the order of their accounting reflection (using vacant sub(accounts) 32 and 686 with the corresponding names) and submitting the information on such assets and liabilities in financial statements, which enables to bring Ukrainian Accounting Standards (Provisions) in accordance with IAS/IFRS; the issues have been improved as follows: classification of derivative instruments for accounting purposes (by the features of basic asset, characteristics and place of concluding an agreement), which allows to eliminate inter-type repetition and is the ground for working out of the methodical principles to accounting and control for transactions with such objects; components of accounting policy concerning the derivative instruments in part of hedging (components of derivative instruments; order of their recognition and conditions of stopping the recognition; historical cost and order of revaluation; methods of reflection on accounts; order of preparing documents on hedge relationships, hedging strategy; grounding of revenue and expense recognition by the transactions with derivative instruments; inventory; order of disclosing the information on derivatives in external and internal reports), which will provide the increasing of efficiency and reliability of reflecting transactions with derivative instruments in accounting and reporting; accounting support of managing derivative instruments by working out the forms of internal accounting reports ("Register of analytical accounting for transactions with derivative instruments", "Statement on the results of derivative instruments revaluation" and "Statement on the results gained from transactions with derivative instruments"), which will promote the expansion of economic efficiency of using derivative instruments and making efficient management decisions; the following issues undergone further development: specification of the concepts "derivative instruments" (term contract, in particular, forward, futures, option, swap and their derivatives), "derivatives" (a synonym of the concept "derivative instruments"), "derivative securities" (derivatives from securities, not from financial instruments), which assists in the recognition and reflection of transactions with such financial instruments in the accounting system; directions of concordance of the national methodical approaches with the international requirements to accounting for transactions with derivative instruments in the part of including of swap to derivative instruments, recognition of term contracts like unconditional rights and obligations, and grounding of the changes and amendments to the Accounting Standard (Provision) 13 "Financial instruments"; ways of improving the analyticity and reliability of financial statements for managerial decision making in the part of grounding the amendments to the corresponding forms, i.e.: form № 4 "Owner's Equity Statement" by adding the lines 120 "Financial assets and liabilities' additional evaluation by derivative instruments" and line 125 "Financial assets and liabilities' writing-off by derivative instruments", as well as form № 5 "Footnotes to the Annual Financial Statements" by adding Section XVI "Derivatives"; methodic support of control over the transactions with derivative instruments by the specification of the mechanism of carrying out control actions, which allows timely identification of deviations as well as effective management of the risks taken and passed by an enterprise by the transactions with such objects. Implementation extent: research results have been implemented into the practice of sole-proprietorship "Termetkonstruct", Ternopil affiliate of the public limited company "Ukrtelecom", joint Ukrainian-Hungarian limited liability company "Laser Tex". Some results have been applied in the educational process of Zhytomyr State Technological University in teaching such disciplines as "Financial Accounting", "Managerial Accounting".

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мошенський Сергій Захарович
2. Moshensky Sergey Zakharovych

Кваліфікація: д.е.н., 21.04.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герасимович Анатолій Михайлович
2. Герасимович Анатолій Михайлович

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дема Дмитро Іванович

2. Дема Дмитро Іванович

Кваліфікація: к.е.н., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бутинець Франц Францович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бутинець Франц Францович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.